

NULMETING CO2 INFRASTRUCTUUR JEUGD EN CULTUUR 2015

1. Intro

In kader van het Vlaamse klimaatplan kreeg Greentrack Gent vzw de opdracht een nulmeting op te maken van de sectoren cultuur en jeugd. Het doel was in kaart te brengen wat de CO₂-uitstoot is van de infrastructuur die gebruikt wordt en dit voor referentiejaar 2015.

Gezien de zeer grote diversiteit van betrokken organisaties in de genoemde sectoren en de korte tijdspanne voorzien voor de studie was het startpunt een bevraging bij een representatieve groep van organisaties uit cultuur en jeugd. Festivals en gemeentelijke infrastructuur (o.a. bibliotheken en Culturele Centra) zijn niet opgenomen in het onderzoek.

De cijfers zijn dus geen volledige weergave van het exacte verbruik in de sectoren jeugd en cultuur maar tonen wel dat ook hier een aanzienlijk potentieel is om de uitstoot van CO₂ te verminderen. Gezien het korte tijdsbestek is van bij de start gekozen om enkel de CO₂-uitstoot verbonden aan het gebruik van infrastructuur in kaart te brengen. Daarnaast zijn er uiteraard nog andere bronnen van uitstoot (bijvoorbeeld mobiliteit, catering en gebruik van materialen).

Om dat het onmogelijk is het verbruik van al deze locaties in kaart te brengen is gezocht naar quasi permanent gebruikte infrastructuur door organisaties die erkend zijn binnen de decreten voor Cultuur en Jeugd. Er zijn in totaal 101 organisaties opgenomen in de studie. Telkens is bij deze organisaties op zoek gegaan naar de cijfers voor elektriciteit en energieverbruik voor verwarming en warm water. De som van die verbruiken is dan omgezet in CO₂-uitstoot. Op basis van de gemeten cijfers doen we in de studie een denkoefening om het resultaat te extrapoleren naar de volledige sectoren Jeugd en Cultuur.

2. Methodiek

Als het gaat over de CO₂-uitstoot gekoppeld aan het gebruik van infrastructuur met een publiekswerking komt het erop aan zo volledig mogelijk in kaart te brengen wat het gebruik is van energiebronnen die CO₂-emissies veroorzaken. Andere emissies verbonden aan energiegebruik (bijvoorbeeld mobiliteit) zijn hier buiten beschouwing gelaten. In onze bevraging hebben we cijfers verzameld van elektriciteit en de energiebronnen nodig voor verwarming en productie van warm water.

In totaal zijn er 229 organisaties ondervraagd (151 kunsten, 64 jeugdhuizen, 9 verenigingen sociaal-cultureel werk voor volwassenen en 17 jeugdverenigingen). Er is gekozen om een zo representatief mogelijke staal van de uitgebreide groep organisaties te bevragen en daar de energiecijfers van 2015 op te vragen.

De resultaten van kunsten waren het makkelijkst te verkrijgen omdat zeker bij de organisaties die lid zijn van Greentrack reeds enkele jaren inspanningen gedaan worden om de verbruikscijfers bij te

houden. Voor Erfgoed was het moeilijker om de gegevens op te vragen. Ook opvallend is dat weinig jeugdhuizen zicht hebben op het eigen energieverbruik.

Uiteindelijk zijn de cijfers van 101 organisaties opgenomen in het resultaat.

Jeugd: 17 organisaties waarvan

- 6 jeugdhuizen
- 6 jeugdverblijfscentra
- 2 vormingsorganisaties voor jeugd
- 2 landelijke jeugdbewegingen
- Vlaamse infrastructuur: de Hoge Rielen

Erfgoed: 8 organisaties

- 7 musea
- 1 erfgoedcel

Sociaal-cultureel werk: 16 organisaties

- 8 Vormingplussen of volkshogescholen
- 8 bewegingen of vormingsorganisaties

Kunsten: 60 organisaties

- waarvan 2 Vlaamse instellingen

Omzetting naar CO₂-uitstoot

Volgende gegevens van die organisaties zijn opgenomen in berekening:

- Gebruik van gas in 2015
- Gebruik van elektriciteit in 2015
- Percentage groene stroom in 2015
- Gebruik van stookolie in 2015

Gezien deze opdracht kadert in het Vlaamse klimaatplan gebruiken we hier verder de omzettingscoëfficiënten zoals die ons werden doorgegeven door VEA en LNE¹. Aangezien we ook de melding van LNE dat sommige van de coëfficiënten intern ter discussie staan willen meenemen, maakten we ook een alternatieve berekening op basis van de in de milieusector meer gebruikelijke coëfficiënten.

De coëfficiënten die ons zijn doorgegeven door LNE zijn:

- groene stroom: 0 kg CO₂/kWh²

¹De emissiefactoren werden per mail aangeleverd door Sara Ochelen LNE, 18 november 2016.

²Hierbij wordt abstractie gemaakt van het feit dat ook hernieuwbare energie een uitstoot heeft. Met name de productie, het plaatsen en onderhouden van zonnepanelen, biomassa-installaties en windmolens kan niet zonder gebruik van niet-hernieuwbare energiebronnen.

- stookolie: 2,66294 kg CO2/liter
- gas: 0,20196 kg CO2/kWh
- grijze stroom: 0,701 kg CO2/kWh

3. Resultaten

Bij het interpreteren van de resultaten moet rekening gehouden worden met een aantal kanttekeningen.

Het energieverbruik is programmegevoelig. Het is typerend voor deze sectoren dat ze in vergelijking met bijvoorbeeld een kantoor of fabriek een zeer wisselende activiteit kunnen hebben.

Verder kan aangenomen worden dat precies die organisaties die over cijfers beschikken ook degene zijn die reeds acties hebben ondernomen rond energiebesparing. Het zou dus kunnen dat het verbruik en dus ook het besparingspotentieel groter is bij de organisaties die tot hiertoe nog geen cijfers hebben van hun verbruik en dus niet opgenomen zijn in deze studie.

3.1. Uitstoot veroorzaakt door elektriciteitsgebruik

Het totale gemeten elektriciteitsverbruik van de 101 organisaties in 2015 komt overeen met 17.141 MWh, wat goed is voor een uitstoot van 1.272 ton CO2.

	kWh	CO2
Jeugd	1.139.341	231
Cultuur	16.002.348	1.041
Totaal	17.141.689	1.272

Opvallend is hierbij dat vooral in de kunstensector de overgrote meerderheid (81 %) van de organisaties ondertussen kiest voor groene stroom.

Van de organisaties binnen cultuur is er een opsplitsing gemaakt tussen erfgoed, sociaal-cultureel en kunsten.

CULTUUR	kWh	ton CO2
Erfgoed	2.875.802	80
Sociaal-cultureel	208.777	187
Kunsten	12.917.769	774
Totaal	16.002.348	1.041

3.2. Uitstoot veroorzaakt door fossiele brandstoffen

Uit de steekproef blijkt dat het allergrootste deel van de organisaties gebruik maakt van gas voor het invullen van de warmtevraag. Slechts 11 organisaties van de 101 maken nog gebruik van stookolie, en dit uiteindelijk omdat ze gehuisvest zijn in oude gebouwen waarbij de middelen voorlopig ontbreken om over te schakelen naar een meer ecologische energiebron. Van de 11 organisaties die nog stookolie gebruiken zijn er 5 jeugdverblijfscentra.

	gas kWh	ton CO2	stookolie liter	ton CO2	totaal ton CO2
Jeugd	741.626	693	98.235	262	954
Cultuur	51.703.848	10.442	268.107	714	11.156
Totaal	52.445.474	11.135	366.342	976	12.111

Net zoals voor elektriciteit is er voor cultuur een opsplitsing in erfgoed, sociaal-cultureel en kunsten.

	gas kWh	ton CO2	stookolie liter	ton CO2	totaal ton CO2
Erfgoed	11.600.062	2.343	2.000	5	2.348
Sociaal-cultureel	978.006	198	0	0	198
Kunsten	39.125.780	7.902	266.107	709	8.610
Totaal	51.703.848	10.442	268.107	714	11.156

3.3. Totale gemeten uitstoot infrastructuur

Deze gegevens samen geven de totale gemeten uitstoot weer voor het gebruik van infrastructuur van 101 organisaties in de sectoren jeugd en cultuur.

	ton CO2 elektriciteit	ton CO2 gas/stookolie	totaal
Jeugd	231	954	1.185
Cultuur	1.041	11.156	12.198
Totaal	1.272	12.111	13.383

Opsplitsing van de totale gemeten uitstoot over onderdelen van cultuur.

	ton CO2 elektriciteit	ton CO2 gas/stookolie	totaal ton CO2
Erfgoed	80	2.348	2.428
Sociaal-cultureel	187	198	384
Kunsten	774	8.610	9.385
Totaal	1.041	11.156	12.198

Het is interessant om die cijfers nog eens te bekijken in het licht van het aantal ondervraagde organisaties, zodat duidelijk wordt welke vorm van infrastructuur gemiddeld gezien de grootste uitstoot heeft.

	aantal gemeten organisaties	totale uitstoot	gemiddelde
Jeugd	17	1.185	69,7
Erfgoed	8	2.428	303,5
Sociaal-Cultureel	16	384	24,0
Kunsten	60	9.385	156,4

Hieruit blijkt duidelijk dat de erfgoedinstellingen gemiddeld de hoogste CO₂-uitstoot hebben wat infrastructuur betreft. Dit is te verklaren door de grote oppervlakte van de musea en vooral de speciale eisen rond temperatuur, luchtvochtigheid en binnenklimaat. Dat de gemiddelde organisatie binnen jeugd hoger scoort dan de sociaal-culturele sector is vooral te verklaren door de aanwezigheid van de Hoge Rielen en 6 jeugdverblijfcentra. Als we de jeugdhuizen apart nemen is het gemiddelde daar 13,8 ton per jeugdhuis. De resultaten voor kunsten zijn dan wellicht iets overschat door de aanwezigheid in de steekproef van enkele zeer grote gebruikers zoals Het Paleis en de AB.

Toch levert deze bevraging een eerste interessante *benchmark* op voor de CO₂-uitstoot van de gebouwen in de sectoren jeugd en cultuur.

4. Extrapolatie naar de hele sector

De resultaten extrapoleren naar de hele sector is geen eenvoudige zaak, precies omwille van de complexiteit en verscheidenheid in het werkveld. De oefening hieronder is dan ook een zo goed mogelijke inschatting, waarbij we telkens argumenteren waarom we bepaalde aannames maken.

4.1. Jeugd

Wat jeugdhuizen betreft, zijn er cijfers van 6 huizen: 3 iets grotere jeugdhuizen met een beroepskracht, 3 kleinere. De gemiddelde uitstoot is 13,8 ton CO₂. Er zijn 400 jeugdhuizen aangesloten bij Formaat, de koepel van de Vlaamse jeugdhuizen. Daarnaast zijn er nog een onbekend aantal die niet zijn aangesloten. Het niet opnemen van de niet-aangesloten jeugdhuizen is een onderschatting van het totaal, het feit dat er 3 grotere huizen zijn opgenomen in de steekproef geeft een lichte overschatting van het gemiddelde. Op basis hiervan besluiten we dat beide afwijkingen elkaar neutraliseren en komen we tot volgend totaal.

Aantal jeugdhuizen	Gemiddelde uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
400	13,8 ton	1	5.520,00 ton

In 2014 subsidieerde de Vlaamse overheid ongeveer 150 jeugdverblijfscentra en hostels naast de twee eigen accommodaties (De Hoge Rielen en Destelheide). Van de Hoge Rielen zijn cijfers

opgenomen in de studie, daarnaast zijn er 6 jeugdverblijfscentra van Scouts en Gidsen Vlaanderen opgenomen. Op basis van de toegekende subsidie zijn dit eerder grotere centra die niet representatief zijn voor de hele lijst. Daarom hanteren we een omzettingscoëfficiënt van 0,75. Dat wil zeggen dat de afname is dat de uitstoot van de gemiddelde centra slechts 75 % bedraagt van de gemeten centra. Voor Hoge Rielen en Destelheide hanteren we hetzelfde cijfer. Het kan zeker nuttig zijn om dit in de toekomst te monitoren en met cijfermateriaal te onderbouwen. Het registreren van energieverbruik is niet enkel qua sensibilisering en bewustmaking essentieel, het is ook een eerste stap naar besparing en aanpassingen.

Aantal jeugdverblijfscentra/hostel	Gemiddelde uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
150	75,9 ton	0,75	8.538,75 ton
Hoge Rielen en Destelheide	465,0 ton	1	930,00 ton

Wat landelijk georganiseerde jeugdverenigingen betreft beschikken we over de cijfers van Scouts en Gidsen Vlaanderen en JNM. De -cijfers van de Scouts en Gidsen omvatten het verbruik van o.a. kantoren, conciërgewoning, vergaderzalen, archief, jeugdverblijf. Deze infrastructuur vis in de loop van 2015 verbouwd, wat de cijfers kan vertekenen. Er waren in 2015 in totaal 62 erkende landelijke jeugdverenigingen. De Scouts en Gidsen zijn uiteraard een van de grootste jeugdbewegingen (goed voor 5,8 % van de totale subsidie). Bij de extrapolatie gebruiken we cijfer 0,4 gezien dus de gemiddelde grootte van de andere landelijke jeugdbewegingen merkelijk kleiner is.

Aantal landelijke jeugdverenigingen	Uitstoot VVKSM Antwerpen	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
62	129,0 ton	0,40	3.199,20 ton

In de bevraging zijn cijfers opgenomen van 2 cultuureducatieve verenigingen. In totaal waren er in 2015 18 dergelijke organisaties. Aangezien de 2 gemeten organisaties ook relatief groot zijn in vergelijking met de collega's is een omzetting van 0,7 te verantwoorden.

Aantal cultuureducatieve organisaties	Gemiddelde uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
18	12,82 ton	0,60	138,45 ton

Overzicht extrapolatie voor de sector Jeugd.

	Geschatte totale uitstoot
Jeugthuizen (400)	5.520,00 ton
Jeugdverblijfscentra/hostel (150)	8.538,75 ton
Hoge Rielen en Destelheide	930,00 ton
Landelijke jeugdverenigingen (62)	3.199,20 ton
Cultuureducatieve organisaties (18)	138,45 ton
TOTAAL	18.326,40 ton

Naast deze gemeten vormen van jeugdwerk erkent de Vlaamse overheid nog heel wat andere organisaties zoals verenigingen voor informatie en participatie, politieke jongerenbewegingen, experimentele en vernieuwende projecten, internationale projecten, brede school, organisaties voor kansengroepen, grootschalige jeugdfeesten en jeugdverenigingen met bijzondere opdracht. Op basis hiervan kan gesteld worden dat de CO₂-uitstoot voor de infrastructuur voor het erkende jeugdwerk op basis van de LNE-emissiefactoren in 2015 minstens 20.000 ton bedraagt.

4.2. Cultuur

Sociaal-cultureel

Uit de sociaal-culturele sector hebben 16 organisaties de gevraagde gegevens doorgespeeld, waarvan 10 volkshogescholen. De totale uitstoot van de 17 organisaties is 384,48 ton CO₂, waarvan 174,79 voor de volkshogescholen.

Wat de volkshogescholen betreft kunnen we aannemen dat het gemiddelde van de 10 gemeten organisaties toegepast kan worden op de totale groep van 13 erkende organisaties.

Aantal volkshogescholen	Gemiddelde uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
13	17,48 ton	1	227,24 ton

Naast de volkshogescholen is er een gevarieerde waaier van 56 gesubsidieerde verenigingen (2015). Twee ervan zijn opgenomen in de bevraging: Femma en Curieus. Hun gemeten uitstoot komt overeen met 11,73 ton CO₂. Daarbij dient opgemerkt dat Femma grotendeels in een passiefgebouw is gehuisvest en we van Curieus enkel cijfers hebben van het secretariaat in Gent. Het is dan ook aannemelijk dat het gemiddelde van deze twee organisaties een heel stuk onder het algemeen gemiddelde zit. Hier hanteren we dus een coëfficiënt van 4. De redenering is dat de infrastructuur van een gemiddelde erkende vereniging wellicht groter is dan een gemiddelde volkshogeschool, maar minder in omvang dan een gemiddelde erkende beweging.

Aantal erkende verenigingen	Gemiddelde uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
56	5,8 ton	4	1.299,40 ton

Daarnaast zijn er 32 gesubsidieerde bewegingen (waarvan verschillende hun activiteiten op landelijk niveau ontplooiën en heel wat lokale afdelingen beschikken). In de cijfers zijn 3 van die bewegingen opgenomen met een gezamenlijke uitstoot van 162,45. Dit is aan de hoge kant omdat bij Netwerk Bewust Verbruiken ook verbruik van andere organisaties uit het gebouw zijn opgenomen. Daarom kiezen we hier voor een coëfficiënt van 0,6.

Aantal erkende bewegingen	Gemiddelde uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot

32	54,15 ton	0,6	1.039,68 ton

Ten slotte zijn er ook cijfers van 1 gespecialiseerde vormingsorganisatie, goed voor 18,24 ton. Aangezien er 16 vergelijkbare instellingen zijn hanteren we 1 als coëfficiënt.

Aantal erkende gespecialiseerde vormingsinstellingen	Gemiddelde uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
16	18,24 ton	1	291,84 ton

Het voorlopige totaal van de extrapolatie voor de sociaal-culturele sector bedraagt hiermee:

	Geschatte totale uitstoot
Volkshogescholen (13)	227,24 ton
Verenigingen (56)	1.299,40 ton
Bewegingen (32)	1.039,68 ton
Gespecialiseerde vormingsinstellingen (16)	291,84 ton
TOTAAL	2.858,16 ton

Aangezien een aantal vormen van sociaal-cultureel werk niet zijn opgenomen (syndicale, vormingsinstellingen, vormingsinstellingen voor personen met een handicap) kunnen we er vanuit gaan dat de CO2-uitstoot voor infrastructuur voor het Sociaal-Cultureel werk in Vlaanderen in 2015 neerkomt op minsten 3.500 ton.

Kunsten

In de studie zijn de energiecijfers van 60 organisaties (waarvan twee instellingen) die erkend zijn binnen het Vlaamse Kunstendecreet opgenomen. Het gaat om een zeer diverse mix van kleine en grotere huizen en organisaties. De totale uitstoot bedraagt hier 9.384 ton, met een gemiddelde van 156,4 ton. Aangezien het aantal grote organisaties iets oververtegenwoordigd is ten opzichte van het geheel kunnen we dit getal niet zomaar extrapoleren naar de 207 structureel erkende organisaties. We stellen voor te werken met een coëfficiënt van 0,8.

Aantal erkende organisaties	Gemiddelde uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
207	156,4 ton	0,8	25.899,84 ton

Gezien er nog heel wat organisaties in de kunsten werken met projectsubsidies kunnen we ervan uitgaan dat de CO2-uitstoot voor infrastructuur in 2015 minstens 27.500 ton bedroeg.

Erfgoed

In de studie zijn uiteindelijk de gegevens van 8 erfgoedorganisaties opgenomen. Het gaat om 7 musea en 1 erfgoedcel. Het totale verbruik van de musea is goed voor een uitstoot van 2.422,90 ton CO₂, waarbij opgemerkt moet worden dat een groot deel hiervan (1.600 ton) toe te schrijven is aan museum Plantin-Moretus.

De bevroegde musea horen allen thuis in de categorie van grote stedelijke musea. De gemiddelde uitstoot is 345,60 ton, wat vooral te verklaren valt door de grotere oppervlakte van musea en de doorgedreven eisen op vlak van temperatuur, luchtvochtigheid en ventilatie. De gemeten CO₂-emissies extrapoleren naar de 62 erkende musea is niet evident. We hanteren hier de aanname dat de gemiddelde instelling 60 % kleiner is dan de gemiddelde gemeten instelling.

Aantal	Gemiddelde gemeten uitstoot	Omzettingscoëfficiënt	Geschatte totale uitstoot
62	345,60 ton	0,40	8.570,80 ton

Naast de musea zijn er nog andere organisaties die gesubsidieerd worden vanuit erfgoed, met name de 9 erfgoedbibliotheken en 17 culturele archiefinstellingen. We besluiten dat de CO₂-uitstoot voor de infrastructuur voor erfgoed in 2015 minimaal 10.000 ton bedroeg.

Samenvatting

Hoewel duidelijk is dat de extrapolatie zeker een foutenmarge zal bevatten kunnen we samenvattend dit cijfer voorop stellen voor de uitstoot van de sectoren jeugd en cultuur in 2015.

	Geschatte totale uitstoot CO ₂
Jeugd	20.000 ton
Sociaal-Cultureel werk	3.500 ton
Kunsten	27.500 ton
Erfgoed	10.000 ton
TOTAAL	61.000 ton

4.5. Situering in Vlaamse context

De gemeten CO₂-uitstoot in dit onderzoek komt neer op een totaal van 13.382,85 ton CO₂. De extrapolatie brengt het totale cijfer voor beide sectoren op 61.000 ton CO₂. Gezien de aanpak en het weglaten van een aantal specifieke organisaties uit beide sectoren kunnen we stellen dat dit een conservatieve berekening is.

Het totaal voor 2014 in Vlaanderen (cijfers voor 2015 zijn nog niet voorhanden) komt neer op 61.915.572 ton.

Huishoudens	9.520.127
Industrie	17.786.150
Energie	17.250.618
Landbouw	661.329
Transport	13.923.234
Handel en diensten	2.774.114
TOTAAL	61.915.572

De uitstoot van de infrastructuur van jeugd en cultuur in 2015 komt overeen met:

	0,01 % van de totale CO2-uitstoot Vlaanderen
	0,32 % van de uitstoot voor energie in Vlaanderen
	9,3 % van de uitstoot van de landbouw in Vlaanderen
	De uitstoot van 19.614 huishoudens uit de stad Gent. ³
	De jaarlijkse uitstoot van 32.500 wagens in Vlaanderen. ⁴

5. Conclusies

- Deze allereerste studie naar de CO2-uitstoot voor de sectoren cultuur en jeugd levert ondanks de korte tijdspanne waarin het onderzoek is uitgevoerd toch enkele interessante resultaten op.
- De gemiddelde uitstoot is het grootst in de erfgoedsector (303,5 ton CO2) gevolgd door de kunsten (156,4 ton CO2). Bij jeugd is het gemiddelde 69 ton, in de sociaal-culturele sector 24 ton. Dit slaat enkel op het energiegebruik van de infrastructuur die door ons is opgevraagd en verwerkt.
- Het is voor veel organisaties niet vanzelfsprekend zicht te krijgen op het eigen verbruik. Soms is dat omdat de organisatie geen aandacht besteedt aan energieverbruik. Vaak is het voor deze organisaties moeilijk om cijfers voor te leggen. Ze delen de infrastructuur met andere organisaties of ze zijn maar ten dele eigenaar en er zijn afspraken omtrent het gedeelde verbruik. Het valt aan te bevelen om het systematisch bijhouden van het verbruiksgegevens qua energie op te nemen in de criteria die verbonden zijn aan het subsidiëren en zo energiebesparende maatregelen te stimuleren. Die praktijk is reeds van toepassing in de Britse Kunstenwereld en heeft voor merkbare vermindering van het energieverbruik en verhoging van het bewustzijn gezorgd.⁵

³Alle huishoudens in Gent samen stoten 366.000 ton uit (cijfer van 2013!)

⁴Gerekend aan 15.000 kilometer per jaar, met een uitstoot van 125 gram CO2/kilometer

⁵Volgens cijfers van de Britse organisatie Julie's Bicycle gaat het in de periode 2013-2015 om 133 miljoen kWh besparing op energie, £ 9.6 miljoen besparing op energiekosten en 47.000 ton CO2-equivalent. Om subsidie van de Arts Council te ontvangen is het bijhouden van cijfers van energie verplicht.

- Het gebruik van groene stroom is reeds sterk ingeburgerd – het sterkste bij de kunsten en erfgoedorganisaties, in iets mindere mate bij het sociaal-cultureel werk en het jeugdwerk.
- Ongeveer 10 % van de organisaties die aan dit onderzoek heeft deelgenomen, gebruikt nog stookolie als brandstof. Het versneld overschakelen op schone bronnen (met name gas) zou meteen een besparing opleveren van ongeveer 900 ton (of 1,5 % van het totaal).
- Het is realistisch aan te nemen dat een jaarlijkse besparing van 2 tot 5 % mogelijk is voor de meeste organisaties uit cultuur en jeugd. Het besparingspotentieel is evenwel ook afhankelijk van de eigenheid van elke organisatie, de gebruikte infrastructuur en de weg die binnen de organisatie reeds is afgelegd qua sensibilisering voor de klimaatdoelstellingen. Ervaring met de organisaties die lid zijn van Greentrack toont aan dat aandacht voor het thema, sensibilisering bij de medewerkers en bezoekers een merkbaar effect heeft op het verbruik. Als die inspanningen gecombineerd worden met het financieel ondersteunen van ingrepen die de energie-efficiëntie verhogen, is een jaarlijkse gemiddelde besparing van gemiddeld 3 % een haalbare doelstelling.
- In dit onderzoek zijn we niet ingegaan op de impact van de honderden organisaties op hun gebruikers, hun leden, hun publiek. Samen bereiken ze jaarlijks miljoenen Vlamingen en kunnen ze een cruciale rol spelen in het breder verspreiden van ecologische praktijken.